

Šk. god. 2019./2020., broj 21

JENIJE NI GE EU

LIST UČENIKA GIMNAZIJE EUGENA KUMIĆIĆA OPATIJA

Tema broja: CIJENA LJUDSKOG ŽIVOTA

SADRŽAJ

4 – 13 Iz škole

Erasmus + u Opatiji

Europa u školi

Intervju s glumcem

Događanja u školi

Novo lice Nastavničkog vijeća

14 – 20 Tema broja

Intervju s dr.sc. Ivanom Cerovcem

Crno tržište organima

O dokumentarcu *Was bin ich wert?*

Virtualna izložba

21 – 25 Aktualno

Profesori o štrajku

Novi koronavirus

Teorije zavjere

26 – 27 Sport

Badminton

Futsal

Portret sportašice

28 – 29 U virtualnom okruženju

Kolačići

Sexting

30 Literarni kutak

RIJEČ UREDNICE

Vrijedi li tvoj život više od tuđega života? Možemo li uopće odrediti cijenu ljudskog života?

U novom, 21. broju „Eugenija“ pokušali smo odgovoriti na ova i slična pitanja. Tražeći odgovore poslušali smo zanimljivo predavanje prof. Ivana Cerovca, istražili tržište organima, priredili kreativnu virtualnu izložbu, saznali i naučili još mnogo toga.

Budući da živimo u vremenu pandemije kada nam je svakodnevница ispunjena strahom i neizvjesnošću, počinjemo shvaćati koliko je upravo naš život krhak i dragocjen. Nadamo se da ćete čitajući „Eugenije“ i sami biti potaknuti da promislite o vrijednosti svojeg života i mogućnostima koje vam svaki novi dan donosi.

Od štrajka u školama do koronavirusa, bila je ovo kaotična i, nesumnjivo, jedinstvena školska godina koja nam je dala mnogo materijala za promišljanje i pisanje. U ovome broju možete pronaći sve, od korisnih savjeta o ponašanju na internetu i intrigantnih teorija zavjere do intervjuja s našim profesorima i sanjarske poezije naših učenika...

A sada, srdačan pozdrav i prionite čitanju!

Maria Leana Đolonga

Impresum

LIST UČENIKA GIMNAZIJE EUGENA KUMIĆICA OPATIJA
Broj 21, Opatija, lipanj 2020.
Tema broja: Cijena ljudskog života
Glavna urednica: Maria Leana Đolonga
Grafički urednik: Matija Rubinić (Prirodoslovna i grafička škola Rijeka)
Školski novinari: Hana Albanež, Dorotea Spišić, Maria Leana Đolonga, Ines Milinović, Matea Blažević, Rafaela Čargonja, Leona Shalevska, Anja Kovač, Mia Janković, Ema Marković, Petra Čučković, Nina Čorić, Nicole Horvatić, Dora Rincić, Lucija Dunatov, Sara Gašparić, Sara Grgurić, Nika Jelić, Antea Karadakić, Dominik Poznić, Danijel Šepić
Fotografije: učenici, Ivana Černeha, prof., vanjski suradnik David Kurti (Foto Luigi), <https://pixabay.com>
Lektura: Tea Dedić, prof., Kristina Staničić, prof.
Mentorica: Kristina Staničić, prof.
Našlovница: Angela Basan
Tisk: Prirodoslovna i grafička škola Rijeka
Za izdavača: Oliver Kvasina, prof.
Izdavač: Gimnazija Eugena Kumićica Opatija
Drage Gervaisa 2, 51410 Opatija
Tel.: 051 / 271-966
e-mail: gek.opatija@gimnazija-ekumicicaopatija.hr
web: <http://gek.opatija.skole.t-com.hr>

Naši gimnazijalci ugostili su Erasmusovce iz Češke i Slovenije

Erasmus + u Opatiji

kako bi učenicima posljednja zajednička večer u Opatiji prošla čim zabavnije i opuštenije. Osim lokalnih aktivnosti, organiziran je i posjet Escape Castle & Treasure Hunt avanturi u Svetvinčentu, ručak u srednjovjekovnom tematskom parku u Raponji i razgledavanje Pule. Pretposljednjega dana naša je škola prezentirala Escape Room koji su izradili naši učenici. Put koji započeo u parku Angolina vodio je češke i slovenske učenike, a kasnije toga dana i njihove mentore putem zagonetki od Ville Angoline, preko Gradske knjižnice Opatija sve do podruma GEK-a.

Prvoga dana nakon kratkog programa koji su pripremili učenici i djelatnici Gimnazije i riječi dobrodošlice na službenom, engleskom jeziku, učenici iz Češke i Slovenije uputili su se kućama sa svojim domaćinima, učenicima opatijske gimnazije. Drugoga dana školska psihologinja **Sanja Bradić** imala je radionicu Icebreakers, kako bi se učenici međusobno upoznali i razvili bolju komunikaciju. Usljedile su još tri radionice, The Perfect Photography koju su vodili profesorica **Ivana Černeha** i suradnik opatijske gimnazije **David Kurti**, Micro:bit & Braille Alphabet koju je s učenicima pripremila **profesorica Sanja Perman Benković** te Brochures and Posters za koju je zaslužni opatijski gimnazijalci pod mentorstvom profesorce **Nataše Frković-Đorđević**, kao i za radionicu Marketing Strategy na kojoj su Erasmusovci sudjelovali predzadnjega dana. Isti taj dan gosti profesori održali su prezentaciju o sudjelovanju svojih škola u različitim projektima te radionicu

Piše: **Danijel Šepić**

Početkom školske godine 2018./2019. naša se škola uključila u Erasmus + projekt Open it! u sklopu kojeg su partnerske škole nastojale otvariti unaprijed postavljene ciljeve vezane uz razvijanje tehnoloških vještina. Škole partneri našoj gimnaziji su slovenski Šolski center Slovenske Konjice-Zreče i češka Gymnazija Hranice. Svaka ekipa za zadatak je imala izgraditi sobu za bijeg u svom lokalnom okruženju. Mi smo već isprobali njihove sobe za bijeg, a sada je došlo vrijeme da

i oni isprobaju Escape Room na otvorenom. Od 21. do 25. listopada bili smo domaćini učenicima i profesorima iz Slovenije i Češke. Tim učenika i nastavnika, predvođeni koordinatoricom Projekta u našoj školi profesoricom **Sintjom Tropper Trinajstić** pripremili su bogat i zanimljiv program za naše goste: radionice u prostoru škole, odlazak na Trsat, posjet Švicarskoj kući te razgledavanje Hrvatskog muzeja turizma i obilazak Opatije u pratnji kostimirane vodičkinje. U suradnji s opatijskom **Udrugom "Kulturni front"** organizirano je sudjelovanje u pub kvizu i društvenim igrama

naziva Virtual Escape Room. Upravo virtualna soba za bijeg finalni je zadatak škola partnera, koje će se ponovno sastati na proljeće iduće godine te tada tri virtualna Escape Room-a koje izrade učenici spojiti u jedan. Za potrebe ovog projekta učenici opatijske gimnazije otvorili su Facebook i Instagram profile projekta, a sve što se događalo tijekom njihova boravka u Sloveniji i Češkoj, kao i kod nas u Opatiji dokumentirali su fotografijama i tekstrom, o čemu je ostao trag na web stranici i Facebook stranici opatijske gimnazije.

Učenici koji su sudjelovali u razmjeni učenika u Opatiji:

Ines Milinović, Matea Blažević, Lara Čvorak, Leona Shalevska, Andrea Turković, Angela Basan Veronika Hryshko, Barbara Ilić, Laura Jurić, Dino Kinkela, Lovro Malinarić, Mateo Potočnik, Ana Vucić, Nina Čorić, Petra Čučković, Nikol Horvatić, Eva Gärtner, Dominik Poznić, Danijel Šepić, Mateo Šepić

Na ovogodišnjoj smotri Europa u školi maturant Mateo

Šepić i učenica drugog razreda Korina Badurina plasirali su se na državnu razinu.

Donosimo njihove radove...

Gdje su mladi i što rade na internetu?

Tijekom povijesti mijenjali su se oblici prenošenja informacija kao i mediji koji ma se to činilo. Za početak treba reći što su to uopće mediji. Mediji su sustav javnog informiranja, prenošenja audiovizualnih informacija u svrhu obrazovanja, zabave, no na kraju i oblikovanja općeg društvenog mnjenja. U početku su to bili spisi i knjige, zatim radio, a u današnje vrijeme medij koji ima najveći utjecaj kako na mlade tako i na ostatak društva jest internet.

Iako je internet jednako dostupan svima razlog zašto je on najveći „influencer“ upravo na mlade je taj što mladi provode najviše vremena na njemu. Stariji naraštaji nisu prihvatali internet i digitalne oblike širenja informacija barem ne u potpunosti, dok se mladima ti isti prezentiraju kao primarni i nužni u njihovu životu. Od malih nogu roditelji svojoj djeci kupuju mobitele, tablete i slično najčešće iz razloga što to imaju

druga djeca pa onda moraju imati i njihova. No znaju li roditelji što njihova djeca rade na internetu i misle li uopće da postoji neki drugi način na koji bi se djeca mogla zabavljati. Danas je sasvim normalna pojava vidjeti skupinu od pet ili deset mladih ljudi koji zajedno sjede bilo vani ili u nekom kafiću i svatko zuri u svoj mobitel, a što oni zapravo rade dopisuju se sa svojim prijateljima ponekad i čak s onim istima koji sjede pored njih. Na internetu možemo saznati gotovo sve što nas zanima te je broj korisnih informacija koje se nalaze na internetu mafivan, no isto tako onđe se nalaze i informacije koje nisu u potpunosti istinite. Upravo takve informacije mlade najviše zanimaju. Primjerice internet i mnoge aplikacije kojima se mladi služe pune su slika i članaka koje govore o životima slavnih. Ti ljudi svakodnevno objavljaju slike videozapise i slično iz svog života, bilo da se radi o noktima ili frizuri

koje je napravila neka poznata glumica ili pak o autu koji je kupio neki nogometničar. Mladi to promatraju iz dana u dan i stvaraju sliku o svijetu koja je u principu veoma nerealna. Sve manje pažnje posvećuju svojim obiteljima, školi, istinskim osjećajima i odnosima među ljudima te tonu u svijetu serviranih informacija i lažne ljepote. Primjerice, u prošloime stoljeću bila je sasvim normalna pojava vidjeti skupine od deset ili dvadeset mladih na nekom igralištu gdje bi svi zajedno igrali nogomet ili pak neku drugu igru. Danas mladi također igraju nogomet, no ne u tolikoj mjeri u vanjskim uvjetima, na zraku, već ispred malih ekrana na konzolama i s kontrolerima u svojim rukama. To je samo jedan od primjera što mladi rade na raznim elektroničkim uređajima odnosno internetu, ali svakako to nije najgori.

Problem interneta kao medija je što na određeni način daje lažnu sliku

života mladima te ih mnoštvom informacija zatupljuje i tjeri da gube vlastito mišljenje. Pa tako nije neistina kada za ljudе kažemo da su crne ovce. Svi težimo istome, uspješnoj karijeri, stalnim i stabilnim financijama ili u krajnjem mjeri luksuzu. No koliko često zastanemo u životu i zapitamo se čemu zapravo težimo i jesmo li doista sretni. U današnjem svijetu život bez interneta bio bi nezamisliv, ali mladi bi trebali biti prvi koji koriste internet u korisne svrhe, a ponekad bi trebali i razmislići o tome da ugase svoje mobitele i ostale elektroničke uređaje te otiđu u šetnju s prijateljem ili nekom drugom dragom osobom i popričaju o stvarima iz stvarnog života bez obzira o njihovoj težini jer tako će jedino upoznati druge, a zatim i sebe.

Mateo Šepić

Zemlji prijeti opasnost

Posljednjih nekoliko godina sve se više raspravlja o klimatskim promjenama. Neki ljudi su prije čak i poricali globalno zatopljenje i opasnost koju ono predstavlja za čitav planet Zemlju. U medijima se vrlo često može čuti o nebrojenim požarima koji uzimaju živote, uništavaju šume i za sobom ostavljaju pustoš i sivilo, o sve više vrsta životinja koje izumiru ili im prijeti izumiranje, o santama leda koje se tope ostavljajući tako bespomoćne životinje bez staništa... Krajnje je vrijeme da ljudi prihvate neospornu činjenicu da čitavoj Zemlji prijeti velika opasnost. Promjene su nužne, no pitanje je jesu li ljudi spremni promijeniti svoje životne navike i žrtvovati dio svakodnevnog luksusa kako bi bili dio promjene ka boljem. Život u skladu s prirodom i recikliranje nešto je što svaki pojedinac, bez iznimke i izgovora može prakticirati kako stanje ne bi eskaliralo. Kada bi svi počeli s jednostavnim stvarima kao što je odvajanje otpada, već bi učinili mnogo. Nažalost često svjedočimo bacanju otpadaka u prirodu i na gradske pločnike, umjesto u za to predviđene koševe i kante. Poželjno je izbjegavati kupovinu plastičnih proizvoda jer plastika je materijal koji se zapravo nikada u potpunosti ne razgradi, a alternativa postoji: metalne slamke, staklene boce, platnene vrećice za kupovinu...

Najučinkovitiji način da ljudi prestanu upotrebljavati plastiku naizgled je radikalni i svodi se na obustavu proizvodnje plastičnih proizvoda, ili barem onih koji su služe isključivo za jednokratnu upotrebu. Kada bi velike svjetske firme i korporacije prestale proizvoditi ili barem smanjile proizvodnju plastičnih proizvoda i ponudile alternativu, ljudi bi bili primorani prilagoditi se, baš kao što su se prilagodili na uporabu plastike i uništavanje okoliša, posebno mora. Danas vjerojatno najpoznatija aktivistica u borbi protiv klimatskih promjena sedamnaestogodišnja je Švedanka Greta Thunberg. Ona je

Korina Badurina

Daske koje život znače ili filmsko platno?

razgovarala: Anja Kovač

INTERVJU S GLUMCEM

Zadatak da napravim intervju s našim maturantom i glumcem Denijem Fumićem naoko je bio lagan. U školi smo svaki dan, viđamo se na školskim hodnicima, činilo se da će razgovor napraviti bez većih poteškoća. E, pa... nisam bila u pravu. Uskladiti vrijeme s Denijem uistinu je nalik dogovoru s pravom zvjezdom, što će Deni, ne sumnjamo, jednoga dana uistinu i biti.

Kada je i kako počela tvoja glumačka priča?

Bilo je to 2014. godine kada sam vidio letak za upis u riječku Kazališnu radionicu ZIM (Zajc i Malik), kasnije Malik. S obzirom da mi se gluma oduvijek sviđala, i privlačila me, odlučio sam se upisati. U Maliku sam ostao do 4. razreda srednje škole, ali odlaskom nisam prekinuo suradnju s njima, sve do ožujka ove godine odrađivao sam reprize Antigone.

Što ti je u počecima glupe eventualno predstavljalo neki problem?

Kao i većini, u početku mi je najteže bilo stati pred publiku i glumiti nešto u čemu se nisam osjećao ugodno, bez obzira na sve radionice i probe koje sam prethodno prošao i odradio. S vremenom sam se privikao i sada se dobro nosim i s takvim ulogama.

Imaš li neku posebnu tehniku pomoći koje pamtiš tekst?

Posebnu tehniku za pamćenje teksta nemam, zapravo rijetko baš učim tekst. Pročitam ga prije probe, nešto i zapamtim, a onda ponavljanjem jedne te istih scena tekst jednostavno ostane u glavi, da se tako izrazim, prijeđe u tzv. mišićno pamćenje. U jednom trenutku jednostavno prestanem razmišljati o tekstu, on sam izlazi iz mene.

Koja predstavu pamtiš kao najdražu i zbog čega?

Teško je izdvojiti neku predstavu, svaka je na svoj način posebna i meni draga. Kada bih se baš morao odlučiti za jednu predstavu, onda bi to bila tragikomedija iz 2017. Od koljevke pa do groba najljepše je dačko doba u režiji Marija Kovača, i to zbog stvarno dobre ekipe koja je radila na ovoj predstavi i u njoj sudjelovala.

Kakve su ti uloge najdraže?

Opet pitanje koje traži da nešto posebno izdvajam. Hm... Volim sve uloge, svaka od njih ima svoje pluseve i minuse, ali definitivno su mi najdraže one u kojima glumim negativca.

Što posebno voliš u glumi?

Najviše volim timski rad. Uvijek sam glumio u skupini i uvijek se osjeti koncentracija i energija svih sudionika, gotovo kao da dišete kao jedan. Kada se dogodi prijenos dobre energije i vibracije, osjeti se sloga i onda se posao obavi najbolje.

Imaš li dovoljno vremena za glumu zbog školskih obaveza?

Imam dovoljno vremena za učenje, ali znam dosta izostajati sa nastave zbog projekata. Trenutno neradim nikakve projekte zbog priprema za maturu i akademiju koju želim upisati.

Koja je najvažnija lekcija koju si naučio na glumačkim radionicama?

Prije svega, najviše sam naučio poštivati druge, ali i sebe. S obzirom da smo navikli raditi svakakve vježbe i predstavljati se u najrazličitijim oblicima i situacijama, naučio sam prihvati različitosti i shvatio sam da je ismijavanje i ruganje i više nego besmisleno. Postao sam i puno društveniji i otvoreniji tip osobe što mi je pomoglo u samoizgradnji.

Kakvi su tvoji planovi nakon gimnazije?

Želja mi je upisati i, naravno, završiti Akademiju dramske umjetnosti te se profesionalno baviti glumom. Tada bih radio ono što uistinu volim i što osjećam kao svoj poziv.

Gdje se vidiš u budućnosti, na daskama koje život znače ili na filmu?

U budućnosti se mogu vidjeti i na filmu i u kazalištu. Iskreno, film mi je draži i time bih se volio više baviti, ali kazalište jednako tako volim i ne bih mogao odbiti posao u njemu.

Događanja u školi

Izbor napravila: Ema Marković

Dan sjećanja na žrtvu Vukovara

Dan sjećanja na žrtvu Vukovara obilježili smo u Villi Antonio. Program kojim se odaje počast gradu i žrtvama koji su u borbi za hrvatsku samostalnost izgubili svoje živote, započeo je pjesmom „Stoji grad“ koju su otpjevale učenice naše škole **Ariana Babić, Lara Čvorak i Leona Shalevska**, a zatim smo na put kroz ne tako daleku hrvatsku povijest krenuli predavanjem profesora **Stjepana Prpića** o raspadu SFR Jugoslavije i početku Domovinskog rata. Mjesto za govornicom potom je preuzeo dragovoljac Domovinskog rata **Josip Dukić** čije nas je predavanje potaklo na razmišljanje i nikoga nije ostavilo ravnodušnim. Na samome kraju učenici **Nina Sterija i Tin Frleta** pročitali su pjesme „Tu je bio grad“ Ljerke Car Matutinović i „Vukovar iza riječi“ Vlade Gotovca, a zatim smo kod Spomenika poginulim hrvatskim braniteljima upalili svijeće u spomen na sve poginule i nestale u Domovinskom ratu.

Qr kodovima kroz Europski dan jezika

Europski se dan jezika od 2001. god. obilježava svake godine 26. rujna. Mi smo ga ove godine u našoj školi obilježili prigodnim kvizom u kojem je sudjelovalo 8 timova na način da je svaki

tim tvorilo četvero učenika iz svakog razreda. Kvizom su testirana znanja opće kulture europskih naroda. Osmisile su ga i sastavile profesorice iz aktiva stranih jezika: Milana Kovačević Miškić, Nataša Frković-Đorđević, Danica Stevović i Katarina Krištić. Kviz se provodio na način da su u vremenskom periodu od 30 minuta timovi morali pronaći lističe s otisnutim QR kodovima skrivene po školi, skenirati ih te odgovoriti na postavljena pitanja u čemu su najuspješnije bile učenice 4. b razreda: **Anita Čipak, Eva Gartner, Antea Karadakić i Magdalena Tomic**.

S braniteljima u Lici

Naši su se učenici u pratnji ravnatelja Olivera Kvasine 27. rujna pridružili članovima Udruge dragovoljaca Domovinskog rata – ogrank Opatija u obilasku ličkog ratišta i mjesta bogibije njihovih suboraca. Branitelji su opatijskim gimnazijalcima svojim svjedočanstvima i zanimljivim, a ujedno i potresnim pričama približili istinu o Domovinskom ratu. Posjetili su sela Mazin, Ramljani, Tonković Vrilo i Udbinu te su položili vijence i upalili svijeće na spomenicima palim vojnicima.

Obilježili smo Europski dan pravosuđa

Učenici 4. a razreda 30. su listopada 2019. u sklopu izbornog predmeta Politika i gospodarstvo u pratnji profesorice Sare Meszaros posjetili riječki Općinski sud, Stalnu službu u Opatiji. Ondje su ih viša sudska savjetnica - specijalistica Karolina Peloza i sutkinja Senka Kirša upoznale s djelovanjem suda, strpljivo odgovarale na pitanja znatiželjnih učenika: kako se odvija pojedini sudski postupak, kako sutkinja odlučuje u čiju će korist presuditi slučaj, koji slučaj smatra najtežim, a koji najbesmislenijim i dr. Nakon izlaska iz sudnice učenici su vidjeli kako izgleda prostorija u kojoj se razvrstavaju slučajevi ovisno o njihovoj starosti i vrsti kojoj pripadaju. Na kraju su posjetili prostorije županijskog arhiva u kojem se u pisanom obliku čuvaju sve sudske presude i slučajevi doneseni na ovom sudu te Zemljšnjoknjžnom odjelu.

Memento 2020- Psihologija i sociologija holokausta

Dana 27. siječnja zajedno s učenicima OŠ „Rikard Katalinić Jeretov“ Opatija i učenicima ostalih opatijskih srednjih škola sudjelovali smo u događanju Memento 2020 – obilježavanju dana sjećanja na holokaust i sprječavanja zločina protiv čovječnosti. Riječ je o obilježavanju koje čitav niz godina provodi naša škola u suradnji s Udrugom antifaističkih boraca i antifaštista Opatije, što su u uvodnim riječima naglasili umirovljena nastavnica i jedna od pokretačica Mementa **Tatijana Matetić** i predsjednik Udruge gospodin **Bruno Starčić**.

Naglasivši kako smatraju da kako postoji velika društvena, kulturna, pa i politička važnost iznošenja psiholoških i socioloških pouka holokausta sa svrhom očuvanja sjećanja na holokaust, ali i obaveza ugradnje pouka holokausta u stvaranje okruženja za rast i razvoj pojedinaca i društava nadahnuto tolerancijom i prihvaćanjem različitosti, naše nastavnice **Sanja Marušić** i Sara Meszaros održale su prigodno predavanje iz područja psihologije i sociologije holokausta.

Terenska nastava u Trstu

Dana 18. veljače učenici 3. b te nekolicina učenika 3. a i četvrtih razreda bili su u sklopu nastave njemačkog i talijanskog jezika te povijesti na jednodnevnom izletu u Italiju. U pratnji su bile profesorice **Milana Kovačević Miškić, Sanja Simper i Nataša Frković-Đorđević**.

Prvo odredište bio je dvorac Miramare u Trstu, zatim gradić Duino poznat po svoja dva dvorca i stjeni Dama Bianca, a prije povratka kući posjetili su još i katedralu u Trstu punog imena Basilica cattedrale di San Giusto Martire.

Humanitarna akcija „Za tisuću radosti“

Tijekom adventa 2019. u našoj je školi provedena tradicionalna Caritasova akcija pod nazivom „Za tisuću radosti“ kojom se želi pomoći siromašnim obiteljima u Hrvatskoj. Akciju je među vjeroučenicima proveo vjeroučitelj Miroslav Radić, a priključili su joj se i učenici koji pohađaju etiku sa svojom profesoricom Ivanom Černeha, kao i mnogi profesori. Sudionici akcije za svoj su novčani prihod dobili narukvice s upečatljivom porukom koja će ih podsjećati na to kako su svojim doprinosom i oni bili dio radosnijeg Božića u siromašnim obiteljima.

Maškarani dan i „Dan ružičastih majica“

Ponešto drugačija i svakako opuštenija atmosfera vladala je u našoj školi 24. veljače. Toga dana organizirali smo sada već tradicionalni maškarani dan u GEK-u. Dva dana kasnije, odijevanjem ružičastih majica naši su se učenici i nastavnici pridružili obilježavanju borbe protiv vršnjačkog nasilja. U okviru izbornog predmeta Primjenjena psihologija o prevenciji nasilja te mjerama i postupcima u slučaju istog govorila je policajka PU Opatija dok su s razlikom između nasilja i zlostavljanja te o vrstama nasilja učenike upoznale profesorice **Sanja Bradić i Sanja Marušić**.

Događanja u školi

U Kastvu o ljudskim pravima

Dana 8. studenog 50 učenika opatijskih srednjih škola, među kojima 8 učenica naše škole, uputilo se na Kastav s ciljem učenja o ljudskim pravima. Njihovo prvo odredište bio je kastavski spomenik *Partizan*, spomenik poginulima u Drugom svjetskom ratu. Ondje su ih dočekali vodiči, koji su održali kratko predavanje, nakon čega su postavili vijenac na spomenik i zaputili se u centar grada bili podijeljeni u dvije grupe. Prva je grupa otisla u razgledavanje Muzejske zbirke Kastvaštine, a druga u „Kuću belice“. Nапослјетку učenici su posjetili svoju zadnju destinaciju, Banov križ, spomenik nevinim žrtvama.

Ove godine zaplivali smo u Rijeci psihologije i pustili rijeku zahvalnosti da u nastavi teče!

Dana 21. veljače učenici koji poхаđaju izbornu nastavu psihologije te ostali zainteresirani učenici naše škole i građani različite životne dobi sudjelovali su na tribini „Draga Nevjoljo, hvala ti na svemu!“ Tribina se održala u prostoru Ville Antonio u sklopu manifestacije 13. Rijeke psihologije, a njezin je cilj bio upoznati

javnost sa zaštitnom ulogom zahvalnosti u procesu suočavanja sa stresom i traumom. Moderatorice tribine bile su profesorica psihologije **Sanja Marušić** i školska psihologinja **Sanja Bradić**. Gošća tribine bila je autorica knjige „Matija, svjedočanstvo jedne majke“ **Dijana Brnčić**. Govornice su bile i naša učenica 3. razreda **Nina Čorić** te naša bivša učenica, danas apsolventica studija psihologije u Rijeci **Sandra**

Zgodić. Tijekom tribine njih su tri iznosile vlastita iskustva doživljaja osjećaja zahvalnosti i svojim su životnim primjerima potvrđivale i znanstveno-stručno mišljenje školskih psihologinja. Publika se također uključila svojim pitanjima u ovu tribinu koja je završila čitanjem ulomka iz knjige „Matija, svjedočanstvo jedne mame“ čime je Dijana Brnčić još jednom istaknula poruku: „Živite život, volite život!“

Božićna tribina

„Djed Mraz bi se trebao više baviti klimatskim promjenama, nego raznošenjem darova“ naziv je, a ujedno

i tema božićne tribine u organizaciji naše škole koja se održala u Centru Gervais 19. prosinca. Panelisti su bili docent na odsjeku za filozofiju pri Filozofskom fakultetu u Rijeci, voditelj opatijske Udruge Kulturni front i bivši učenik opatijske gimnazije dr.sc. Ivan Cerovac, nastavnik geografije u Gimnaziji Andrije Morovića Rijeka i također bivši učenik GEK-a mag. geografije Filip Radan, naš nastavnik geografije profesor Stjepan Prpić te matur-

Glagoljanje

Uoči obilježavanja Dana hrvatske glagoljice i glagoljaštva (22. veljače), točnije dana 19. veljače u našoj školi gostovala je dr. sc. Sanja Zubčić s Filozofskog fakulteta u Rijeci. Na predavanju i radionicu sudjelovali su učenici trećih razreda. Gostujuća profesorica učenicima je skrenula pozornost na važnost, ljepotu te samu vrijednost hrvatskog glagoljičnog pisma po kojem smo i danas jedinstveni te svakako poznati i prepoznati u cijelom svijetu. Nakon uistinu zanimljivog predavanja o povijesti ovoga pisma i teorijama kako je ono nastalo podijelili smo se u grupe te tekst s glagoljice transliterirali na latinskično pismo.

Novo lice Nastavničkog vijeća

Razgovarala: Leona Shalevska

U prošlom broju Eugenija razgovarali smo s profesoricom engleskog jezika Vandom Podgoršek koja je sa školskom godinom 2018./2019. završila svoju nastavniku karijeru, a sada vam donosimo intervju s njezinom bivšom učenicom i nasljednicom.

Za početak, možete li ukratko usporediti strukovnu školu i gimnaziju?

Gimnazija, kao i strukovna škola, ima svoje prednosti i mane. Iako je u strukovnoj školi opuštenija atmosfera, smatram da mi, gimnazijski program daje više mogućnosti i više zanimljivih sadržaja koje s učenicima mogu obraditi. Uvijek, naravno, ima učenika kojima disciplina nije jača strana, kako u strukovnoj školi tako i u gimnaziji.

Katarina Krištić profesorica je povijesti i engleskog jezika, radi u dvije škole i voli sve što nije „down to Earth“.

u ovoj školi osjećam kao kod kuće i jedva sam dočekala da u njoj započnem raditi. Svakako se ne bih ovako ugodno osjećala da naši učenici nisu takvi kakvi jesu jer oni mi donose posebnu vrstu radosti i topline. Priznajem da mi je u početku bilo malo teže svoje bivše nastavnike nazivati kolegama i, naravno, prema nekim od njih još nisam u potpunosti postigla taj odnos. U svakom slučaju, radujem se budućoj suradnji i upoznavanju.

mentorica iz engleskog jezika. Tako je krenula moja avantura. Moram priznati da sam engleski jezik ovoliko zavoljela tek nakon što sam počela stažirati. Povijest je uvijek tu negdje, kao interes, ali nastava engleskog jezika danas mi se čini zabavnjom, dinamičnjom, kreativnjom...

Za kraj, recite nam još nešto o sebi, da Vas malo bolje upoznamo i zavirimo i u Vaš privatni život. Imate li kakve zanimljice izvan škole?

Kako sam ove godine počela raditi i u ovoj školi, svi moji hobiji su na čekanju dok se ne uhodam. Osoba sam koja se voli izgubiti u nekom svom svijetu pa možete pretpostaviti da puno čitam i gledam puno filmova i serija. Najdraži mi je žanr znanstvena fantastika. Sviđa mi se sve što nije realistično i previše „down to Earth“, što bi rekli Englezi. Uz sanjarenje, volim boraviti u prirodi, volim šetati, biti na svježem zraku, odmaknuti se od svega. Također, neizostavan dio svega što volim je glazba. Volim slušati glazbu i imati glazbenu pozadinu dok radim neke svakodnevne stvari. Dok, primjerice, obavljam kućanske poslove ili ispravljam testove, uvijek nešto svira u pozadini.

Kakvo je Vaše mišljenje o gimnazijskom programu Engleskog jezika, biste li što promjenili?

Pa, iskreno, ne bih. Smatram da bismo mogli imati više sati tjedno, sam program ne bih mijenjala jer su sadržaji kojima se bavimo na satovima Engleskog jezika uvijek bili aktualni. Imamo mogućnost biti fleksibilni, imamo jako puno zanimljivih sadržaja.

Kako je to biti kolegica nastavnica koji su Vam predavali?

Ugodno se osjećam radeći u ovoj školi jer sam upravo ovdje provela neke od najljepših godina svog života. Mogu slobodno reći da se

Jeste li oduvijek željeli biti prof. engleskog jezika?

Moja prva ljubav bila je povijest. Tek kad sam moralu krenuti na stručno usavršavanje, nakon što sam diplomirala, profesorica Vanda Podgoršek postala je moja

Bivši učenik naše škole, danas poslijedoktorant na Filozofskom fakultetu u Rijeci održao je zanimljivo predavanje o cijeni ljudskog ljudskog života.

Intervju s dr.sc. Ivanom Cerovcem

Razgovarala: Nina Čorić

Zanimljivo predavanje ponukalo nas je da saznamo nešto više o ovom uistinu zanimljivom predavaču i temi njegova predavanja...

Što vas je potaklo da se bavite filozofijom? Postoji li nekakva zanimljiva pričaiza Vaše odluke?

Razlozi koji su me izvorno potakli da se bavim filozofijom bitno su različiti od razloga zbog kojih se njome još uvijek bavim. Pri kraju gimnazijskog obrazovanja planirao sam se baviti povijesu, pa sam zato upisao studij povijesti, a budući da se na Filozofskom fakultetu u Rijeci povijest može studirati samo u kombinaciji s još nekim smjerom, filozofija mi se činila kao izvrstan odabir. Naime, moje zanimanje za povijest velikom je mjerom bilo usmjereno prema povijesti

ideja, političkih i društvenih sustava i ideologija koje ih prate, tako da je proučavanje povijesti filozofije predstavljalo lijepo proširenje polja koje me zanima. Međutim, zbog tada doista lošeg uređenja studija povijesti s jedne strane, te izrazito aktivnog i poticajnog studija filozofije s druge strane, kako sam se brzo preorientirao i usmjerio prema filozofiji, tako da je povijest od glavnog predmeta mog istraživanja postala ono što je filozofija izvorno trebala biti, proširenje polja koje me zanima.

Koji Vas dio vašeg posla najviše zanima i posebno ga volite?

Kao i kod brojnih drugih stvari, i u poslu me najviše privlači kombinacija i spajanje njegovih različitih aspekata. Posao u akademiji najčešće se može svesti na ispunjavanje tri misije sveučilišta: znanstvena istraživanja, obrazovanje studenata i pozitivan utjecaj na lokalnu i regionalnu zajednicu, a ljepota rada krije se u povezivanju sve tri misije. Zadnjih se nekoliko godina najintenzivnije bavim prvim aspektom, a i sada sam zaposlen na istraživačkom projektu tako da je moja uloga prvenstveno okrenuta suradnji s kolegama u znanstvenom radu, objavljuvanju radova i rezultata istraživanja i njihovoj diseminaciji na

konferencijama i kongresima. Nedavno sam dovršio svoju prvu knjigu *Epistemic Democracy and Epistemic Legitimacy* kod prestižnog inozemnog izdavača Palgrave Macmillan, a pripremam i tekst sljedeće knjige. Jako volim rad sa studentima, iako je za njegovu kvalitetnu provedbu važno obaviti dovoljno pripreme, tako da ne volim držati više od 4 sata nastave tjedno. Vrlo intenzivno bavim se promicanjem civilne misije sveučilišta, što podrazumijeva suradnju s lokalnom zajednicom. Kad užиваš u svim dijelovima svog posla, onaj poznati refranj „I'm on vacation every single day 'cause I love my occupation“ postaje svakodnevica.

Znamo da ste član Udruge Kulturni front. Jeste li član još neke udruge? Član sam preko 20 udruga i drugih organizacija civilnog društva. Naravno, to ne znači da sam jednako aktivan u svima. Dok sam u rad u sklopu nekih, poput Kulturnog fronta i Kluba mladih Crvenog križa Opatija, znao ulagati i preko 20 sati tjedno, moje članstvo unutar nekih drugih zna se svoditi na sudjelovanje u skupštinama jednom godišnje i primanje newslettera. Surađujem i s brojnim udrugama i organizacijama čiji član nisam, ali sam svejedno angažiran oko nekih njihovih aktivnosti.

Uz Kulturni front, čiji sam bio predsjednik od 2012. do 2020. godine, najaktivniji sam u Klubu mladih Crvenog križa Opatija, unutar kojeg okupljamo i koordiniramo tim mladih volontera koji rade na promociji vrijednosti Crvenog križa.

Predstavite nam ukratko Udrugu Kulturni front.

Kulturni front je udruga koja je s radom započela 2002. godine, a do danas se značajno razvijala i postala najveća udruga mladih na području Opatije. Od drugih nas udruga koje

se bave mladima ističe potpuno volonterski ustroj, kao i širina tema kojima se bavimo. Budući da smo dugo godina bili i jedina udruga mladih u Opatiji, željeli smo privući ljudе različitih interesa i svakome tko je kroz udrugu zainteresiran raditi na promicanju svojih interesa to i omogućiti, bilo da je riječ o glazbi, slikarstvu ili izvedbenim umjetnostima, humanitarnom radu, književnosti, sportu, znanosti ili hobističkim aktivnostima. Najveći projekt udruge svakako je *Festival fantastike i znanstvene fantastike Liburnicon* koji se provodi već 15 godina, a na kojem sudjeluje oko 2000 ljudi iz cijele Hrvatske, ali i inozemstva. Uz njega, tu je i projekt popularizacije znanosti Opatija Coffeeshouse Debates, niz aktivnosti koje uključuju stolne društvene igre, kvizove i radionice okupljene u projekt *Kreativni nered*, veliki projekt namjenjen djeci nazvan *Dan vila*, kao i čitav niz aktivnosti namijenjenih prvenstveno članovima udruge, od filmskih večeri do promatranja zvjezda teleskopom s Učke, edukativnih izleta ili neformalnih druženja uz igre poput *Dungeons&Dragons*. Uz ove redovite aktivnosti, Kulturni front se uključuje i u brojna kraća događanja, te surađuje s Gradskim društvom Crvenog križa Opatija, brojnim udrugama koje se bave promicanjem fantastike i organizacijom festivala sličnih *Liburniconu*, kao i s opatijskim i riječkim osnovnim i srednjim školama.

Dotaknimo se sada cijene ljudskog života.. Kako ste se počeli baviti tom temom?

Tema je usko vezana uz moj rad u praktičnoj filozofiji. Temom sam se započeo baviti pred dvije godine, kada su me prijatelji iz *Rotary kluba Rijeka* zamolili da održim predavanje o opravdanim troškovima za spašavanje jednog ljudskog života. Riječ je o vremenu kada su se provodile velike kampanje prikupljanja novca

za teško bolesnu djecu koju su spasiti mogli jedino izrazito skupi ljevkovi i tretmani, a naše *Ministarstvo zdravstva* nije bilo spremno finansirati tako skupe tretmane. Usljed ovih događanja, počela se u javnosti pojavljivati ideja kako ljudski život nema cijenu, što je trebao biti argument u korist ulaganja velikih (praktički neograničenih) količina sredstava u spašavanje malog broja teško bolesne djece. Tada mi se činilo, kao što mi se još uvijek čini, da bi javne politike utemeljene na tim načelima, iako proizlaze iz dobrih i plemenitih namjera, dovele do groznih posljedica budući da su resursi kojima raspolazemo ograničeni. Spašavanje djece kojoj prijeti smrt nesumnjivo ima veliku važnost, no moramo biti svjesni da, prilikom preslagivanja proračuna, nekima moramo uzeti kako bismo nekima dali (što ljudi često zaboravljaju). Zbog toga je jako važno koliko su mjere koje provodimo efikasne, odnosno koji je omjer njihove cijene i uspjeha koje postižu.

Potaknut ovim i drugim razmišljajima, a već od ranije zainteresiran za primjenjenu etiku i filozofiju politike kroz koje se rješavaju (ili se barem pomaže i sudjeluje u rješavanju) važni društveni problemi, slijedeći argumente koje su vezano uz ove teme iznijeli Jonathan Wolff i Michael Sandel, bacio sam se na proučavanje ovog područja i traženju odgovora na pitanja određivanja prioriteta i određivanja cijene ljudskog života. Međutim, i dalje moram istaknuti da ovo nije moje primarno područje interesa, iako potпадa u grane filozofije kojima se prvenstveno bavim.

Koje je vaše mišljenje, ima li ljudski život cijenu? Pojasnite.

S jedne strane, čini se izuzetno pogrešnim procijeniti ljudski život na bilo koji iznos bilo koje valute. Ljudska bića su autonomni i neponovljivi moralni subjekti i svoditi njihovu vri-

jednost na materijalne resurse izgleda trivijalno pogrešno. S druge strane, da bismo ljudska bića održali na životu potrebni su nam neki materijalni resursi. Treba nam hrana, sklonište od oštih vremenskih uvjeta, trebaju na lijekovi i liječnici, stručnjaci za sigurnost u prometu, vatrogasci i policija, socijalni radnici i brojne druge javne službe... Količina materijalnih resursa koje možemo uložiti u brigu za zdravlje i blagostanje građana gotovo uvijek odgovara njihovoj dugovećnosti, zdravlju i kvaliteti života. Čak i ako možemo naći neke protuprimjere, izgleda trivijalno da bi ljudi živjeli dulje i bolje kada bi se odnekud, bez da se uzima iz drugih područja, u sustavu zdravstva pojavilo dvostruko više sredstava nego što ih ima trenutno. Ograničenost materijalnih resursa, uključujući i one u zdravstvu, gura nas prema pitanju koliko je sredstava opravdano potrošiti kako bi se spasila jedna osoba. Gledamo li na stvari na taj način, doći ćemo do zaključka da ljudski život ima cijenu, koja odgovara sredstvima koje smo spremni potrošiti da bismo ga spasili.

Jako je bitno uočiti da se ovdje ne bavim idealnom moralnom teorijom, nego izrazito praktičnim moralnim problemima: kako rasporediti oskudne resurse kada su ljudski životi ugroženi, a nemamo dovoljno da bismo zadovoljili potrebe svih. Također, bitno je uočiti da ovo nisu ekstremni primjeri ili misaoni eksperimenti poput famoznog slučaja s vlakom i ljudima na pruzi, već su veoma realni problemi koje naš zdravstveni sustav rješava na svakodnevnoj razini. Kada određujemo koji će lijekovi i tretmani biti besplatni (odnosno koje će država pokriti, u potpunosti ili djelomično), kad određujemo plaće liječnika i drugog medicinskog osoblja, odlučujemo o ulaganju u obnovu bolnica, ambulanti ili medicinskog voznog parka, ili pak u nabavu medicinske opreme, mi stalno postavljamo cijenu ljudsk-

og života, i toga moramo biti svjesni. Smatram da se jako ozbiljni moralni propusti (koji mogu voditi u moralne katastrofe) događaju kada to smetnemo s uma, odnosno kada krenemo s javnom primjernom ideje kako je ljudski život neprocjenjiv u domenu javnih politika, pa umjesto efikasnosti ili nekog od drugih relevantnih prioriteta naše odlučivanje povedemo predrasudama ili nepromišljenošću.

Što utječe ili može utjecati na povećanje, tj. smanjenje cijene ljudskoga života? Kad govorimo o cijeni ljudskog života, kako je bitno još jednom naglasiti da ne govorimo u okviru idealne moralne teorije, već u domeni jako praktične i primijenjene etike. Sam koncept „cijene života“ ne služi nam da bismo rekli nešto objektivno o svijetu ili ljudima, već da bismo lakše donosili teške, ali nužne odluke u uvjetima oskudice resursa. Jedna veoma neprihvataljiva implikacija bila bi da život Danca vrijedi više od života Hrvata, a život Hrvata više od života Etiopljanina. Naime, do tog bismo zaključka došli kad bismo uzeli ukupna ulaganja koja Danska, Hrvatska i Etiopija daju za svoj zdravstveni sustav i druge sustave koji brinu o sigurnosti i blagostanju njihovih građana, te podijelili taj iznos s brojem stanovnika svake države. Alternativno i možda još jasnije, ako su u Danskoj spremni potrošiti 5 milijuna za nabavu lijeka za osobu koja boluje od neke rijetke i opasne bolesti, a u Hrvatskoj ili Etiopiji nisu, to bi (ako druge stvari ostavimo sa strane) impliciralo da je cijena ljudskog života u Danskoj veća od iste u Hrvatskoj ili Etiopiji. Naravno, to ne znači da je život nekog tko živi u Danskoj vrjedniji od života nekog tko živi u Etiopiji u apsolutnom smislu, već samo govori da su vlasti u Danskoj spremne (i u mogućnosti) potrošiti veću količinu resursa kako bi nekoga održali na životu. Ovo ne implicira ništa ni po

pitanju međunarodne pravednosti takve distribucije (što je svakako zanimljivo i izrazito relevantno pitanje koje se treba adresirati). Za sada se koncept „cijene ljudskog života“ koristi prvenstveno kao odrednica sredstava koja je država spremna potrošiti za spašavanje života nekog pod njezinom jurisdikcijom.

Pravo nam pitanje tako postaje što može utjecati na povećanje ili smanjenje cijene ljudskog života unutar jedne države. Mislim da ovdje postoji nekoliko relevantnih prioriteta koje trebamo uzeti u obzir, iako ih pri tome ne moramo slijediti leksički (i smatrati da je prvi apsolutno važniji od drugog, drugi od trećeg...) nego oko njih moramo provesti pravednu raspravu (kroz etička povjerenstva, odbore i savjete za izradu javnih politika) oko konkretnih slučajeva. Prvi prioritet, koji je najavljen već u ranijim odgovorima, je efikasnost. Izgleda veoma smislenim (i ispravnim) utrošiti ograničena sredstava na tretman ili lijek koji može pomoći većem (nego manjem) broju ljudi, pod pretpostavkom da su sve druge potencijalno relevantne karakteristike jednake. Ako možemo uložiti sredstva ili u lijek koji će spasiti desetoro ljudi ili u lijek koji će spasiti samo jednu osobu (ali je deset puta skuplji), čini se ispravnim prioritizirati veći broj spašenih ljudi nad manjim. Drugi prioritet je ozbiljnost bolesti ili nedaće koja pogađa ljudе: ako možemo istu količinu sredstava uložiti ili za lijek koji će riješiti problem muške čelavosti kod deset ljudi, ili u lijek ili cjepivo koje će spasiti desetoro ljudi od sigurne smrti, ispravno je prioritet dati ulaganju u zdravlje ili sigurnost onih koji su teže pogodeni, koji više gube nedakom koja ih je zadesila. Treći prioritet je količina relevantnih dobara koje je osoba dobila za svog života - zato tako reagiramo kada je riječ o spašavanju djece koja umiru od teških bolesti, dok se ne brinemo previše o ljudima starijim

od 80 godina koji boluju od jednakog opasnih bolesti. Ako možemo spasiti samo jednu osobu, čini se smislenim prioritizirati prema osobi koja je za život dobila manje dobara, manje toga je proživjela, imala je manje prijatelja i sl. Drugim riječima, generalno ima smisla prioritizirati mlađe nad značajno starijima. Četvrti prioritet je vlastita zasluga ili krivnja: osoba koja je teški alkoholičar i koja je opetovanu imala problema s jetrom (i odbijala prestatiti pit) imat će manji prioritet za dobivanje spasonosnog lijeka ili tretmana nego osoba koja ima urođenih problema s jetrom, ali nikako svojim djelovanjem nije odgovorna za takvo loše stanje.

Ovi nam prioriteti, jasno, ne pomažu točno odrediti cijenu pojedinog ljudskog života u nekoj državi, ali nam daju smjernice o tome kako rasporediti javna sredstva. „Cijena života“ predstavlja koncept koji nam olakšava donositi odluke u situacijama kada imamo raznovrsne zahtjeve prema resursima kojih nema dovoljno.

Koja je razlika između vrijednosti i cijene ljudskog života?

Na ovo je pitanje malo teže odgovoriti zbog nešto drugačijeg vokabulara u jezicima na kojima se rasprave vode, kao i zbog korištenja istih riječi s različitim značenjima među raznim znanstvenim disciplinama. Međutim, možemo pojednostavljeno reći da se vrijednošću ljudskog života bavimo unutar idealne moralne teorije, dok se njegovom cijenom bavimo u okviru praktične i primijenjene etike, ili čak unutar domene javnog odlučivanja.

Uviđate li neki problem s filozofskog aspekta vezan uz cijenu života, odnosno stava društva prema cijeni života ljudi?

Praktični (ali dijelom i filozofski) problem koji me motivira na bavljenje ovom temom vezan je uz prenošenje zaključaka iz idealne teorije u ne-ide-

alne uvjete stvarnog svijeta. Riječ je o poznatom problemu koji su obradili brojni filozofi (i ekonomisti), a ja ću se kratko osvrnuti na formulaciju koju nudi David Estlund poznatu kao 'the problem of the second best'. Riječ je o grešci kada, u uvjetima kada neki ideal nije ostvariv, prihvaćamo poziciju naoko najbližu tom idealu kao moralno ispravno djelovanje. Međutim, u ne-idealnim uvjetima, nemoemo garanciju da će to ujedno biti i ispravno rješenje, već promišljanje moramo započeti iz početka, ovaj put vodeći računa da tražimo najbolje rješenje za ne-idealne uvjete. Razmišljanje kako je svaki ljudski život neprocjenjiv i zato ne trebamo pokušati raspodijeliti resurse u zdravstvu i drugim područjima (jer kako ćemo ih raspodijeliti ako je svaki život neprocjenjiv?) može voditi u moralne katastrofe, primjerice da uložimo golema (javna) sredstva da bismo spasili samo jednu osobu, dok s istim iznosom možemo spasiti na

desetke ili stotine drugih. Kad razmišljamo o tome kako ispravno postupiti često smo (evolucijski) pristrani, na način da veću težinu dajemo slučajevima koji se događaju pred nama ili koje su nam mediji predstavili, ili na način da ne uspijevamo zamisliti probleme s kojima se susreću drugi koji nam nisu bliski. Isto tako, često zaboravljamo da naše naoko plemenito djelovanje može imati loše posljedice kojih možda direktno nismo ni svjesni. Gospodarski pad, loši životni uvjeti, nezaposlenost, siromaštvo, ovisnosti, depresija, pretilost i čitav niz drugih poremećaja također ubijaju ljudi, te moramo biti svjesni da smanjivanjem sredstava za preventivne i druge programe također ugrožavamo ljudske živote, možda manje izravno nego kada nekom uskratimo lijek za neku smrtonosnu bolest, ali i dalje jednako stvarno, a možda i u većem broju.

Trgovina ljudskim organima sve je unosniji biznis zbog nedostatka legalno dostupnih ljudskih organa

Crno tržište organima

Istražile i napisale: Sara Grgurić, Maria Leana Đolonga i Ines Milinović

Riječ je o trgovini koju pokreću očaj i pohlepa, a najprodavaniji organi su bubreg, srce, jetra, pluća i gušterača

Više od milijun ljudi u svijetu na listama je čekanja za transplantaciju organa, a nesrazmjer u bogatstvu i siromaštvo glavni je uzrok pojave i opstanka tzv. crnog tržišta organima. Nerijetko ljudi riskiraju svoje živote i zdravlje kako bi zaradili, a u tu priču ulazi i prodaja vlastitih organa. Najčešće se prodaje bubreg, stoga nije iznenadujuće

da ilegalna preprodaja organa čini 5 do 10 posto ukupnog broja transplantiranih bubrega u svijetu. Svjetska zdravstvena organizacija procjenjuje da se na crnom tržištu svake godine proda otprilike 10 tisuća organa, a neki od njih dolaze iz svijeta trgovine ljudima.

Spomenuti način trgovanja odvija se, prema podacima UN-a, u tri kategorije:

1. kriminalna trgovina – preprodavači prisile ili prevare žrtvu

2. donor / žrtva daje suglasnost i time formalan pristanak, često ne znajući da je riječ o prijevari i biva minimalno plaćen

3. nasilno oduzimanje organa imigrantima, beskućnicima i sl.

U ilegalnom lancu sudjeluju davatelj, primatelj, transplantacijski tim, ljudi iz privatnog i javnog sektora te posrednici koji u ovoj priči imaju najmračniju priču. Oni su

ti koji zarađuju na tuđoj nesreći. Trgovinu na crnom tržištu pokreću očaj, očaj primatelja koji je suočen sa sigurnom smrću ako ne dobije organ i očaj davatelja koji želi pobjeći iz siromaštva te pohlepa onih koji na ovaj način zarađuju enorme iznose novaca.

Cijena organa svakodnevno je u porastu, a potreba za organima je sve veća, čemu u prilog govori podatak da dnevno umre 300 ljudi koji se nalaze na listi transplantaciju Usvijetu u trgovini organa prednjače Indija, Kina, Izrael, Pakistan, Brazil te države istočne Europe.

U španjolskom gradu Santiago de Compostela 25. ožujka 2015. god. donesena je Konvencija o borbi protiv trgovine organima, koja ima za cilj borbu protiv takve prakse u svijetu. Konvencija istovremeno donosi mjere za zaštitu žrtava takve trgovine i potiče međunarodnu suradnju po tom pitanju.

Ukratko o dokumentarcu

Was bin ich wert?

Pišu: Dominik Poznić i Danijel Šepić

„Was bin ich wert?“ ili „Koliko vrijedim“ njemački je dokumentarni film Petera Scharfa. Film je izašao u kina 2014. godine, a zainteresiranost publike bila je zapanjujuća. Razlog su svakako interesantna tema i ideja filma. Film govori o apstraktnoj temi o kojoj malo tko razmišlja: koliko naše tijelo zapravo vrijedi. To je pitanje postavio Peter Scharf te je odlučio na njega naći odgovor. Glavno pitanje je može li se vrijednost ljudskog života izračunati u novcu. Peter postavlja pitanje različitim ljudima koliko misle da vrijede. Neki sugovornici odgovaraju da uopće ne vrijede, a drugi pak smatraju da je cijena njihova tijela vrijede 10 milijuna dolara. Scharf u filmu pokušava prodati kosu, krv i spermu, a u dokumentarcu se također pojavljuje Tim Steiner, čovjek koji je prodao svoju kožu s leđa za 150 tisuća eura jednom kolezionaru umjetnina. Peter također intervjuira ljudje iz Moldavije koji su došli u Tursku kao radnici, ali stvarni cilj im je bio prodati bubreg za 2300 dolara.

Završni izračuni pokazali su da, kada bi prodali čovjekovo tijelo dio po dio, cijena ljudskog tijela bila bi otprilike bila 2,4 milijuna dolara. Dokumentarni film „Was bin ich wert?“ je uznemiravajuće, absurdno komično te uzbudljivo putovanje u kojem publika ulazi u svijet gdje je novčani izračun vrijednosti čovjeka već odavno postao normalan. Ujedno, ovaj je film i dirljiv susret s ljudima čija je vrijednost tijela izračunata do posljednjeg centa. Jeste li se ikada zapitali koliko zapravo vrijedite? Koliko bi neki psihopatski bogatunci morao platiti da posjeduje vaše tijelo? Odgovor ovisi o mnoštvu faktora, poput zemlje iz koje dolazite, vašeg zdravstvenog stanja i posla kojim se bavite, no prosječan čovjek "košta" svega 2,5 milijuna dolara ili oko 14 milijuna kuna. Do te je cifre naime došao njemački dokumentarist Peter Scharf, koji u svom filmu *Was Bin Ich Wert?* pokušava otkriti koju bismo cijenu kao artikl imali u nekom supermarketu.

Virtualna izložba „Kolika je cijena naših života?“

Virtualnom izložbom na web stranici škole želimo vam ponuditi 5 inovativnih i interaktivnih sadržaja u formi za koje želimo da najprije misaono izrode neke nove vrijednosti (a potom i konkretno putem vještina zdravog življenja), posebno u kontekstu međusobne tolerancije, ekologije, očuvanja okoliša, očuvanja zdravlja, građanskog odgoja i obrazovanja.

Ovu izložbu sastavio je tim koji čine **Lara Čvorak** (fotografkinja, učenica), **Tara Tomić** (likovna umjetnica, učenica), **Leona Shalevska** (model, učenica), **Ivana Černeha** (mentorica, nastavnica) i **Boris Krpan** (dizajner, vanjski suradnik).

Finalni produkt rezultat je višemjesečnog rada na projektu koji je započeo u prosincu 2019. godine, kada smo počeli istraživati svijet koji nas okružuje i otkrili što je to oko nas što zahtjeva

poboljšanje.

Uočili smo da ne smijemo zatvarati oči pred porocima, ovisnostima, nametnutim potrebama, konzumerizmom, neosvještenosti prema okolišu, netoleranciji, egoizmu, netrpeljivosti, zakidanju, konformizmu, zanemarivanju. Cilj izložbe je potaknuti vas na razmišljanje o vašoj ulozi u društvu, ali i odnosu koji njegujete prema samima sebi i okruženju u kojem živate.

Osjetili smo odgovornosti skrenuti na ono goruće s istim ciljem i

jednostavnom porukom.

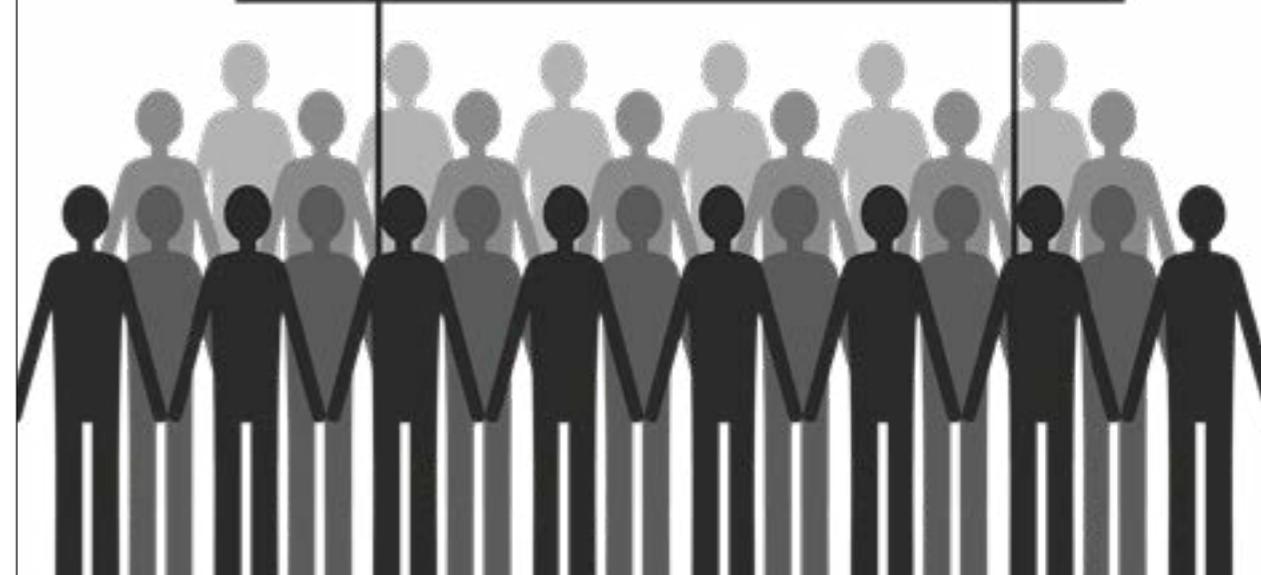
Uzmite za sebe i svoje bližnje ono što vam je najkorisnije i najvažnije. Kolika je cijena vašeg života? Mi vas želimo potaknuti da živite sada u dostojanstvu kao ljudska bića. Ovom prilikom zahvaljujemo svima koji nas na našem putu učenja podržavaju i inspiriraju.

Društvenjaci

Što o štrajku misle i kažu naše profesorice i profesori...

Razgovarale: Mia Janković i Anja Kovač

Štrajk prosvjetara obilježio je prvo polugodište šk. god. 2019./2020.

Početak školske godine 2019./2020. obilježio je najduži štrajk zaposlenika škola. Štrajk je započeo 10. listopada 2019. godine, no sa frontalnom provedbom započeo je 19. studenog i trajao do 2. prosinca. Štrajk je trajao 36 dana, a učenici su izgubili 16 dana nastave. Već prije početka same školske godine dva su većinska školska sindikata, *Sindikat hrvatskih učitelja* i *Nezavisni sindikat zaposlenih u srednjim školama*, zatražila povećanje koeficijenta složenosti poslova za prosječnih 6,11 %, i to za nastavno i nenastavno osoblje. Vlada Republike Hrvatske tada je odbila pregovarati o koeficijentima. Nапослјетку су sindikati i Vlada dogovorili povećanje koeficijenata od 3 %, od 1. prosinca 2019. Povećanje se trebalo osjetiti već na plaćama uplaćenima za siječanj. Drugo povećanje koeficijenata

od 1 % predviđeno je za 1. lipnja 2020. godine, a treće povećanje koeficijenata od 2 % trebalo bi se realizirati od 1. siječnja 2021. godine. Određeni dio neodržanih nastavnih dana nadoknadit će se produženjem nastavne godine.

O ovoj temi razgovarale smo s našim nastavnicima, profesorima Gimnazije Eugena Kumičića Opatija.

JASMINKA ŠKARE-MANOJLOVIĆ

1. Jeste li podržavali štrajk ili mu se protivili?
Podržavala sam štrajk i sudjelovala od početka do kraja. Bila sam i na masovnom prosvjedu u Zagrebu, oba puta.

2. Što mislite, kako je štrajk utjecao na učenike naše škole?

Mislim da je štrajk dosta poremetio kontinuitet rada većine učenika,

izbacio ih je (kao i nas) iz kolotećine... Oni učenici koji ni inače ne pokazuju veliku volju za radom su se, vjerojatno, jako dobro naspavali tijekom tog perioda. Više su izostanaka su imali tijekom redovitog održavanja nastave, u odnosu na vrijeme trajanja štrajka.

3. Smatrate li produženje nastavne godine pravednim prema učenicima?

Mislim da se ovdje ne može govoriti o „pravednosti“. Učenici za vrijeme trajanja štrajka nisu dolazili na nastavu, iako je svaki dan objavljen raspored sati za pojedine razrede, ovisno o broju profesora koji nisu sudjelovali u štrajku. Dakle, ako nisu dolazili, nije se mogao evidentirati radni dan. Ako nisu dolazili na nastavu jer su nas podržavali, na čemu smo im zahvalni, onda je logično da radne dane moramo nadoknaditi. Ako nisu dolazili jer im nije imalo smisla dolaziti zbog dvaju predmeta, onda se nemaju što osjećati zakinutima produžetkom nastave. Sve se svodi na to da nisu odrađeni radni dani, a mogli su biti održani. Neki bi predmeti imali manjak održanih sati, ali bi se to moglo i na druge načine nadoknaditi. Manjak radnih dana nikako drugačije nije moguće nadoknaditi.

SANJA MARUŠIĆ

1.Jeste li podržavali štrajk ili mu se protivili?

U načelu sam podržavala štrajk i štrajkala sam, ne radi kolega ili konformizma, već radi vlastitog uvjerenja. Država koja ne cjeni obrazovanje posljedično gubi na kvaliteti istog, što je dugoročno velika šteta. Nepravednim i diskriminirajućim postupanjem prema vrednovanju rada ljudi koji rade u obrazovanju ne šalje se poruka samo radnicima već i onima radi

u pravu.

3. Smatrate li produženje nastavne godine pravednim prema učenicima?

U svakom sektoru ljudi se imaju pravo pobuniti i tražiti neko svoje pravo. Kad se plaća danak, uvijek ima i kolateralnih žrtava. Kad su štrajkali doktori, specijalisti, medicinsko osoblje, također je bilo žrtava - to su bili pacijenti. Da slijedimo taj princip, nitko nikada ne bi digao glas i rekao - ovo je nepravda! Štrajkali smo i u ime onih učenika koji će jednoga dana biti profesori. Profesori su tu da „kormilare“ brodom koji vodi učenike u budućnost. Ako je cilj obrazovnog procesa transfer znanja, ne znam zašto dva ili tri tjedna zadiranja u tromjesečne ljetne praznike izaziva toliko ljutnje i bunta. Ako je i učenicima stalo do toga transfera koliko i nastavnicima, ako žele usvojiti znanja, tih nekoliko dana zaista ne bi trebalo predstavljati problem. Tko je htio skijati skijao je, sve su se molbe odobravale.

Uostalom, jedna smo od zemalja s najmanjim brojem nastavnih dana u godini u Europi. Učenici većine zemalja provode značajno više dana u školskim klupama i generalno se manje odmaraju.

DRAŠKO VUČEMILOVIĆ

1.Jeste li podržavali štrajk ili mu se protivili?

Podržavao.

2.Što mislite, kako je štrajk utjecao na učenike naše škole?

Loše.

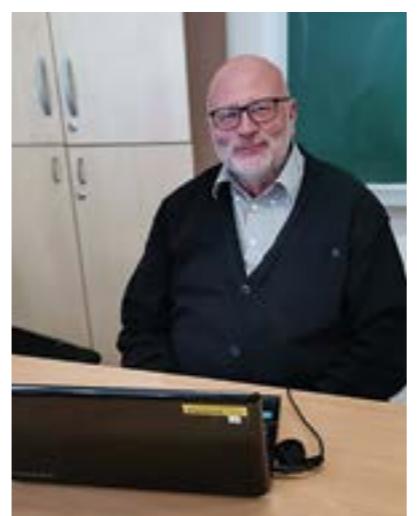
3. Smatrate li produženje nastavne godine pravednim prema učenicima?

Da.

jer su izgubili rutinu dolaska u školu i kontinuitet učenja za vrijeme trajanja štrajka.

3. Smatrate li produženje nastavne godine pravednim prema učenicima?

Na produženje nastavne godine ne gledam kao na nešto negativno za učenike, nego kao sredstvo kojim se učenicima želi nadoknaditi uskraćena nastava, pružiti im priliku za stjecanje znanja i vještina te razvoj kompetencija potrebnih za život. Smatram da i iz pozicije učenika na to treba gledati kao na nešto pozitivno. Producenje nastavne godine je prilika za obrazovanje, a obrazovanje se ne bi trebalo nikad shvaćati kao kazna.

SINTIJA TROPPER TRINAJSTIĆ

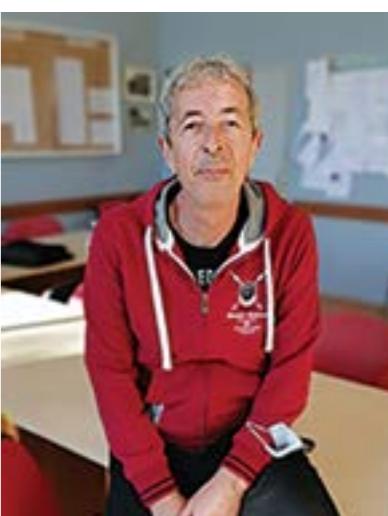
1.

Jeste li podržavali štrajk ili mu se protivili?

Jesam, podržavala sam štrajk. Kao sindikalna povjerenica Škole i vodila sam štrajk u našoj podružnici, Gimnaziji Eugena Kumičića Opatija.

2.Što mislite, kako je štrajk utjecao na učenike naše škole?

Mislim da je utjecaj štrajka na učenike bio dvojak, i pozitivan i negativan. Pozitivan jer su „doživjeli“ borbu radnika za svoja prava, u ovom slučaju svojih nastavnika. Većina učenika je i podržala štrajk nastavnika! Negativan

U početku su svi bili zadovoljni jer nije bilo nastave, ali u završnoj fazi štrajk nije bio simpatičan ni učenicima ni nama nastavnicima jer se činilo kao da mu nema kraja.

3. Smatrate li produženje nastavne godine pravednim prema učenicima?

I da i ne. Mislim da je pravedno što su skraćeni zimski i proljetni praznici kako bismo nadoknadili izgubljene dane, ali smatram da nije pravedno produžiti nastavnu godinu, pogotovo zato što naša škola nema uvijete za rad ljeti.

OD EPIDEMIJE U KINI DO SVJETSKЕ PANDEMIJE

Novi koronavirus

Pišu: Lucija Dunatov i Antea Karadakić

Neki koronavirusi poznati su još od 1960-ih godina kao uzročnici bolesti kod ljudi.

Koronavirusi velika su porodica virusa koji cirkuliraju među životinjama, no neki od njih mogu prijeći na ljude. Nakon što prijeđu sa životinja na čovjeka mogu se prenosi s čovjeka na čovjeka. Imaju oblik krune, zbog čega su nazvani po latinskoj riječi „corona“ koja znači kruna.

Šišmiši se smatraju prirodnim domaćinima ovih virusa, no velik broj životinja mogu biti nositelji koronavirusa. Primjerice, koronavirus bliskoistočnog respiratornog sindroma (MERS-CoV) prenose deve dok SARS-CoV-1 prenose cibetke, životinje iz reda zvijeri srodnih mačkama.

Neki koronavirusi poznati su još od 1960-ih godina kao uzročnici bolesti kod ljudi. Uzročnici su obične prehlade, ali i težih upala dišnog sustava.

Novi koronavirus, otkriven u Kini krajem 2019. godine, Svjetska zdravstvena organizacija nazvala je SARS-CoV-2, a bolest koju uzrokuje

higijenu, redovito, temeljito i pravilno prati ruke te održavati fizičku udaljenost, od najmanje 2 metra, od drugih osoba. U bliskom kontaktu preporuča se korištenje maski za lice koje prekrivaju usta i nos i značajno smanjuju mogućnost zaraze.

Kako još uvijek ne postoji cjepivo protiv SARS-CoV-2, iznimno je važno sprječiti infekciju i njezino daljnje širenje. Proći će mjeseci ili godine prije nego što bude dostupno cjepivo potvrđene sigurnosti i učinkovitosti.

Teško je predvidjeti koliko će trajati i kako će se razvijati pandemija koronavirusa. To je nova i nepoznata situacija i zato je važno ponašati se odgovorno.

Morali smo promijeniti svoj uobičajeni način života, socijalno se distancirati od drugih ljudi. Ipak, i u ovakvim otežanim uvjetima, možemo i moramo brinuti o sebi i drugima, biti informirani, slušati preporuke i savjete stručnih ljudi, sačuvati fizičko i mentalno zdravlje.

(Izvor: <https://www.hzjz.hr/priopcenja-mediji/pitanja-i-odgovori-o-bolesti-uzrokovanoj-novim-koronavirusom/>)

Teorije zavjere o koronavirusu

Pišu: Maria Leana Đolonga, Dominik Poznić i Danijel Šepić

Teorija zavjere vjerovanje je da je prikrivena, ali utjecajna organizacija i sl. odgovorna za neki neobjašnjiv ili teško objašnjiv događaj (prema <http://hjp.znanje.hr/>).

Pojavom koronavirusa, pojavile su se i brojne teorije zavjere koje su pokušale objasniti razlog ove pandemije, pritom negirajući da je virus rezultat djelovanja prirode.

Jedna od prihvaćenijih i na društvenim mrežama i portalima komentiranih teorija svakako je ona koja tvrdi da je za pojavu i širenje virusa odgovorna 5G tehnologija. Postoje dvije varijante. Prva kaže da 5G tehnologija oslabljuje imunološki sustav te da se zato ljudi razboljevaju. Druga teorija zvuči još nevjerojatnije od prve. Tvrdi se da se ljudi mogu zaraziti direktno u kontaktu s 5G tehnologijom.

Mnoge slavne i druge utjecajne osobe i tekako su odgovorne za širenje dezinformacija. Pjevačica Keri Hilson, koja ima preko 4 milijuna pratitelja na društvenim mrežama na svom je Twitter profilu objavila da je sve ovo što prolazimo rezultat radijacije i kao dokaz navela da u Africi nema zaraženih, a znamo da tomu nije tako, jer u Africi nema 5G mreže.

Vrlo dobro prihvaćena teorija tvrdi da je virus nastao u tajnom laboratoriju smještenom blizu Wuhana te je namjerno „pušten“ kao pokušaj kontroliranja rastuće kineske pop-

ulacije. U takve teorije umiješan je i Bill Gates koji je samo nekoliko tjedana prije prvog slučaja koronavirusa spomenuo epidemiju koja bi mogla ubiti 50 milijuna ljudi diljem svijeta u samo šest mjeseci. Poznato je i da sam Bill Gates financira istraživanja o virusima koja se provode u ovakvim laboratorijima. Druga zanimljiva teorija govori o knjizi Deana Koontza, „Oči tame“, objavljenoj još davne 1981. godine. Autor u ovoj priči piše o smrtonosnom virusu Wuhan-400, koji je također potekao iz Wuhana. Postoji i teorija prema kojoj je Njemačka prije osam godina predviđela pandemiju. *Deutsche Welle* (međunarodni njemački javni medijski servis dostupan na 30 svjetskih jezika) govori o sedam milijuna mrtvih u tri godine, nestasici hrane i o preopterećenom zdravstvenom sustavu koji neće moći zbrinuti sve pacijente. To je scenarij iz „Analize rizika za zaštitu stanovništva“ njemačke Vlade iz 2012. godine u kojoj se razrađuju mjere i posljedice dviju mogućih prirodnih katastrofa: poplave i pandemije. Dio analize pod naslovom „Pandemija virusa Modi-SARS“ izradio je ugledni njemački institut Robert Koch u suradnji s nadležnim državnim službama. U njemu se razrađuje scenarij pojave nove vrste SARS-a u jugoistočnoj Aziji i to prelaskom s divljih životinja koje se prodaju na tamošnjim tržnicama na čovjeka. Zbog činjenice da se situacija baš tako odvila taj je dokument plodno tlo za razne teorije zavjere. Tako u jednom članku na portalu Wallstreet-Online autor i youtuber Heiko Schrang tvrdi da u vezi s koronavirusom postoji „tajni plan njemačke vlade“ iz 2012. Isto sugerira i južnoafrički profesor Walter Veith. Obojica ističu činjenicu da je pandemija kojom se bavi dokument gotovo identična s trenutnim stanjem.

NAŠI
SPORTSKI
USPJESI

Badminton

Piše: Gala Zukić

Ovim tekstom pokušat ću vam dočarati put badmintonašica Gimnazije Eugena Kumičića Opatija i njihovog mentora profesora Kuvačića do visokog četvrtog mesta u državi.

Dana 4. veljače nastupili smo na Županijskom prvenstvu Primorsko-goranske županije u badmintonu za djevojke. Iva Rađa, Klara Fran, Stefany Brozina i ja, Gala Zukić prvi okršaj imale smo protiv učenica riječke Salezijanske gimnazije. Meč parova u kojem su nastupile Iva Rađa i Stefany Brozina bio je izuzetno napet i pun preokreta, no cure su ostale mirne i tako osvojile presudan bod koji nas je uz moju pobjedu doveo do trijumfa nad salezijankama koje su inače vrlo jake i višegodišnje su prvakinje naše županije. Ostala je još samo jedna prepreka koja nas

je dijelila do prvakinja županije i plasmana na državno natjecanje – Gimnazija Andrije Mohorovičića.

Međutim, iako je u početku Stefany tjesno izgubila, u parovima se ponovo iskazala s lvom koja je kasnije pobijedila i u pojedinačnom meču. Svojom dominantnom igrom i uz minimalne pogreške potvrdila sam konačan pobjednički rezultat od 4:1 kojim smo se plasirale na državno natjecanje.

Ovogodišnje državno natjecanje održavalo se od 2. do 4. ožujka u Zadru. U grupnoj fazi, odličnom igrom osvojile sva tri boda protiv Olimpije 1980. iz Karlovca. U meču protiv Strukovne škole iz Gospića potvrdile smo odličan ulazak u natjecanje i također bez poraza prošle dalje u četvrtinu finala koja se odvijala navečer. U okršaju s Marulom iz Slatine pokazale smo više odlučnosti i borbe za ostanak u natjecanju te

ponovno izašle sa sve tri pobjede. U srijedu 4. ožujka u polufinalnom meču moje suigračice i ja susrele smo se s najtežim izazovom dotad, trenutnim prvakinjama države ekipom iz Dubrovnika. Iako smo izgubile sva tri meča, lavovski smo se borile i pružale otpor do samoga kraja. Što se tiče borbe za treće mjesto, također smo dale sve od sebe, jer suparnice su nam bile djevojke koje igraju godinama i redovito pohađaju puno jača badmintonška natjecanja. Naposljetku smo Iva, Klara i ja sa našim profesorom Kuvačićem koji nam je cijelo vrijeme pružao veliku podršku i odlično brinuo o nama osvojile visoko četvrtu mjesto.

Kao članica i kapetanica ekipe mogu reći da sam se vratila izuzetno ponosna te da je ovo bilo jedno nezaboravno i vrijedno, sportsko i životno iskustvo.

Futsal

Piše: Niko Hrmic

Školska futsal ekipa u sastavu: Tonko Pavičević, David Šimunić, Lovro Biljac, Teo Matijašić, Mateo Šepić, Matija Ivančić, Josip Jakopović, Erik Šafarek i Niko Hrmic pod vodstvom prof. Damira Kuvačića osvojila je treće mjesto u županiji. Dečki su do završnice županijskog futsal prvenstva došli superiornom igrom pobijedivši u prvom krugu turnira Mladi pomorac 3:1 i Kamenjak 2:1 te osvojili 1. mjesto i stekli pravo nastupa u drugom krugu turnira. U drugom krugu turnira pobijedili su školu Petar Klepac 4:1 i Tin Grgurić 6:2 te se kvalificirali na završni turnir u Županiji. Na završnom turniru

prvi utakmicu su igrali protiv riječke Salezijanske gimnazije te pred sam kraj utakmice primili gol. Dečki su imali nekoliko prilika za izjednačenje, ali lopta nikako nije htjela u gol. Utakmicu za treće mjesto odigrali su protiv starih znanaca iz škole Tin Grgurić i odličnom igrom pobijedili 4:1. Profesor Damir Kuvačić

odlično je vodio ekipu te je izrazito ponosan na dečke. Ovo je jedna vrlo uspješna generacija sportaša koji već godinama imaju odlične rezultate. Nekolicina njih su maturanti te će mlađe generacije morati dati sve od sebe ne bi li dosegnuli njihove rezultate.

Portret sportašice

Piše: Matea Blažević

Ena Grozdić učenica je 1. a razreda i strastvena sportašica. Trenira karate od četvrtog razreda osnovne škole. Ena se karateom počela baviti nakon što je vidjela lakat s pozivom na upise te je s prijateljicom odlučila okušati se u tom sportu. Već sada Ena ima mnogo uspjeha s brojnih natjecanja od kojih je, kao posebno značajne, izdvojila ekipno Prvenstvo Hrvatske gdje je osvojila srebro i Grand Prix u Međimurju s kojeg se ponosno vratila okrunjena zlatom. Kao bitne stavke treniranja bilo kojeg sporta navodi upornost te podršku obitelji i prijatelja. Osim što je zahvalna na podršci koju dobiva, priznaje da ponekad ima i teških trenutaka, ali sama pomisao na cilj koji ima pred

sobom dovoljna joj je motivacija. Ubrzo nakon što je počela trenirati shvatila da želi karate pretvoriti u svoju karijeru te jednoga dana postati profesionalna sportašica. Svjesna je da je konkurenca velika i da treba uložiti puno truda i vremena u svoj san, međutim, sigurna je kako ništa neće zaustaviti u ostvarenju istog. Ena savjetuje svima koji se žele baviti sportom da je ključ uspjeha marljivost i strpljenje, a kao najbitnije ističe da treba imati vjeru u sebe i treba smome sebi biti najveća podrška.

Kolačići

Piše: Niko Jelić

Naslov zvuči primamljivo, ali u tekstu neće biti riječi o slasticama već o internetskim kolačićima, tzv. cookies.

Koliko ste puta naišli na obavijest da neka internetska stranica upotrebljava kolačiće i kliknuli na akciju "Prihvati i zatvori"?

Mnogi među vama nisu se sigurno nikada potrudili saznati nešto više o tim famoznim kolačićima. „Prihvaćanje“ je postalo stvar automatizma.

„Kolačići“ su sićušne datoteke web-stranica koje se spremaju na internet preglednicima korisnika. One dopuštaju web-stranicama da pamte sve što su posjetitelji radili.

Da pojednostavimo: kada posjetite web-stranicu ili web-shop kolačić se, uz vaše prihvaćanje, šalje na vaš internet preglednik koji onda pamti

što radite, što klikate i što ste dodali u košaricu prilikom kupnje u web-shopu.

A, znate li da su kolačići ti koji pamte lozinke? Sada znate!

Kolačiće je još 1994. razvio zaposlenik Netscapea **Lou Montulli**

i to kako bi omogućio postojanje košarica za online trgovinu. Vrlo su brzo kolačići bili ugrađivani u preglednike, a da korisnici to nisu znali. Naravno, to je izazvalo bijes posjetitelja interneta i imalo je veliki odjek u medijima, ali kolačići su svejedno opstali. Naravno, uz obavezno obaveštanje posjetitelja o istima te uvodenjem pravne regulative.

Postoji više vrsta kolačića.

Jednokratni kolačići postoje samo u trenutnoj memoriji kada korisnik pregledava neku internetsku stranicu, a ustrajni kolačići su oni koji se ne brišu. HTTP kolačićima ne može se pristupiti korisnikovim aplikacijskim i programskim protokolima. Kolačiće prve strane postavlja server za sve stranice na istoj domeni, a kolačići treće strane spremljeni su na domeni različitoj od domene posjećene stranice. Superkolačići mogu biti potencijalno opasani za sigurnost korisnika i često ih preglednik blokira, a zombi kolačići su oni koji se automatski oporavljaju nakon što su izbrisani.

Kolačićima možemo upravljati, možemo ih ugasiti, odnosno sprječiti na svom računalu ili mobilnom uređaju, ali s obzirom da je njihova svrha poboljšanje upotrebe internetskih stranica, brisanjem istih možemo onemogućiti funkcioniranje tih značajki.

Iako prijevare kolačićima nisu virusi, pokvareni kolačići ipak postoje i od njih se možemo zaštiti izbjegavanjem sumnjivih stranica na internetu i korištenjem novih verzija internetskih preglednika.

(izvor: <https://marker.hr/blog/kolacici-cookies-sto-su-kako-obavijestiti-posjetitelje-473/>)

Sexting

Piše: Lea Leonarda Pašić

Dijeljenje vlastitih ili tuđih fotografija obnaženog tijela, video isječaka takvoga sadržaja i vođenje seksualnog razgovora putem mobilnog telefona ili računala postalo je dio svakodnevice.

Pojava mobilnih telefona svakako je izazvala pravu revoluciju, a usavršavanje i napredak tehnologije doveli su do toga da je život bez tzv. pametnih telefona postao nezamisliv. Uz velike prednosti moderne komunikacije, na svakom nas koraku čekaju zamke u koje vrlo lako možemo upasti i zahvaljujući kojima možemo snositi trajne, nimalo ugodne posljedice. Sve je veći broj ljudi, prvenstveno mladih, koji bez (previše) razmišljanja u virtualnom svijetu dijele najrazličitije sadržaje svojega privatnog života i pritom uopće ne pomišljaju da bi fotografije ili snimke na kojima su u potpunosti ili djelomično obnaženi mogle postati dijelom nečije objave na nekoj od društvenih mreža, da bi mogle cirkulirati putem sms poruka ili elektroničke pošte i da bi te iste fotografije mogli vidjeti njihovi kolege, poslodavci, rodbina... Treba uvijek imati na umu da je ono što se jednom nađe u virtualnom svijetu nemoguće obrisati ili deaktivirati.

Slanje ili primanje seksualno eksplicitnih ili seksualno sugestivnih slika, poruka ili videa jednim se imenom nazivaju seksting.

Tinejdžeri ovakve sadržaje obično šalju kako bi očijukali, šalili se, dokazali svoju zaljubljenost i privrženost ili pak zbog pritiska vršnjaka. Posljedice sekstinga mogu uključivati javno sramoćenje i etiketiranje, elektroničko nasilje, izbacivanje iz škole, čak i kaznene prijave.

Izvori: medijskapismenost.hr i ordinacija.vecernji.hr

LITERARNI KUTAK

Put sunca

I nadoh se na tom putu,
Na putu kroz tri prepreke.
Bijaše to neprohodna šuma, lukava
voda, i veliki kamen.
Pored samoga kamena i onog drva
Što bijaše mirno mahalo,
Ugledah lisicu kako potih vreba.
Ubrzo utihnu i odšuljahu se do obližnjeg
jezera
Gdje nemirni vuk tražaše nešto čime bi
se mogao zasladići.
Ugledah to i u mahu vremena
Dok sunce bijaše bacalo svoje zrake kroz
neprohodnu šumu,
Zakoračim u nju.
Strah me obuzda prije negoli otvorih
svoje oči
Sunce otvori krošnje prema nebu i poka-
za mi obasjan put.
Sabrina Poljak, 3.b

Limuni

Jesenje kiše već odavna
kucaju na moj prozor.
Moja su ti vrata otvorena,
iako nikada nećeš prijeći
preko njihova praga.
Čekam te.
Ali nema te...
I ja se sada pitam
tko će moje limune
pretvoriti u limunadu.

Pokazna

Čera kada san
doma prišla
z vrati san
matere zijala
da me j' nevoja snašla.
Da san pokaznu za
kurijeru negdere
posela.

Da ste ju samo
čuli onda
počela je ona
po kuće mirakulat,
zijat i beštimat.
Celi se dan ni
mogla fermat.

Kada se j' malo „ohladila“
sve mi je oprostila
ma ni popustila
aš san pogrešila.
Ko da ona ni
mojeh let bila
i ko da nikada ni niš
zgubila.

Angela Basan, 3.a

Rječnik: zijat – vikati; nevoja – nevolja;
posela – izgubila; pokaznu za kurijera –
autobusnu kartu; beštimat – prigovarati;
fermat – zaustaviti se

Zapažanja

Črčkarije, zaboravljeni datumii,
kojekakvi inicijali, nogometni
klubovi, šalabahteri,
šovinistički simboli, mračne
misli, „duboki“ tekstovi, pre-
kinute veze, komadići
gumice, žvakače gume,
rupe, rupice, rupetine,
razbijene noge ili
u dvije riječi:
školske klupe.
Hana Albaneže, 1.b

Koja je cijena
TVOG života?

